

APEK

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije
Stegne 7, p. p. 418
1001 Ljubljana
telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01
e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si
davčna št.: 10482369

Republika Slovenija
Ministrstvo za izobraževanje,
znanost, kulturo in šport
Direktorat za informacijsko
družbo
Kotnikova 19a
1000 Ljubljana

Številka: 54204-1/2012
Datum: 26.10.2012

Zadeva: Prošnja Republike Slovenije za derogacijo skladno s 6. členom Sklepa št. 243/201/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14.3.2012 – predlog obrazložitve

Spoštovani.

V spodnjem tekstu pošiljamo predlog obrazložitve Evropski komisiji, ki utemljuje razloge zaradi katerih bi Republika Slovenija lahko zaprosila za derogacijo v skladu s 6. členom Sklepa št. 243/201/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14.3.2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra.

Sklep št. 243/201/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14.3.2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra (v nadaljevanju: Sklep) v četrtem odstavku 6. člena od držav članic zahteva, da do 1.1.2013 izpeljejo postopek odobritve, da bi omogočila uporabo pasu 800 MHz za elektronske komunikacijske storitve. Pri tem Sklep na istem mestu predvideva tudi, da Komisija državam članicam, v katerih pas zaradi izrednih nacionalnih ali lokalnih okoliščin oziroma težav pri čezmejni koordinaciji frekvenc ne bi bil razpoložljiv, na ustrezno utemeljeno prošnjo zadevne države članice, odobri posebna odstopanja najkasneje do 31.12.2015.

Republika Slovenija podaja utemeljeno prošnjo Komisiji za odobritev odstopanja od določb četrtega odstavka 6. člena Sklepa, zaradi katerih frekvence v pasu 800 MHz niso na voljo, do 31.12.2013, ko je predvidena objava razpisa za predmetne frekvence. Slednje utemljuje v nadaljevanju.

Republika Slovenija je skladno z digitalno dividendo in prehodom iz analognega na digitalno prizemno oddajanje pas 800 MHz ustrezno sprostila. Sicer šele nedavno je tudi na delu pasu 800 MHz, kjer se je še izvajalo digitalno prizemno oddajanje televizijskih programov, tudi to oddajanje prenehalo, kar pomeni, da je pas 800 MHz v Republiki Sloveniji popolnoma prost. Prav tako je s sprejetjem zadnje izdaje Splošnega akta o načrtu uporabe radijskih frekvenc (NURF-2, Ur. l. RS, št. 66/12, popr. 68/12) ta pas od 1.1.2013 v celoti namenjen elektronskim komunikacijskim storitvam, v letu 2012 pa so v tem pasu več testiranj LTE tehnologije z različno opremo opravili, ali jih še opravljajo, tudi štirje mobilni operaterji. S tem je Republika Slovenija že izvedla ključne postopke, ki so predpogoj za podelitev frekvenc v pasu 800 MHz.

Kljub navedenemu pa se Republika Slovenija pri izpeljavi postopka odobritve, ki bi omogočil uporabo pasu 800 MHz, še vedno srečuje s težavami, zaradi katerih podelitev frekvenc v pasu 800 MHz ne bo izvedena do 1.1.2013.

ZAMUDA PRI ZAČETKU PRIPRAV NA PODELITEV – tekst po dogovoru oziroma potrebi dopiše DID

V letu 2011 je bil nacionalni regulatorni organ APEK močno vpleten v zahtevne projekte regulacije trgov 4 in 5, razvezavo optike in pospešen prekop na DVB T tehnologijo. Poleg tega je bil celo leto 2011 brez regularno nominiranega vodstva, kar je dodatno prispevalo k kasnitvi začetka priprav na razpis v pasu 800 MHz.

APEK je, zavedajoč se dotedanjih kasnitev in pomembnosti projekta, v januarju leta 2012 pričel z intenzivnimi aktivnostmi za podelitev frekvenc v pasu 800 MHz. Direktor APEK je januarja 2012 sprejel odločitev, da se prične projekt priprave strokovnih podlag, nujnih za razpis frekvenc v pasu 800 MHz, pri čemer mora projekt odgovoriti tudi na širše vprašanje ustreznega ravnanja s frekvenčnim spektrom v luči izpolnjevanja digitalne dividende in mobilnega širokopasovnega dostopa končnim uporabnikom na celotnem področju Republike Slovenije. V januarju je bila tako ustanovljena prva projektna skupina, ki je nemudoma pričela s analizo praks uporabe in podelitve frekvenčnega spektra 800 MHz ter načinov izvedbe prerazporeditve frekvenčnih spektrov (*refarminga*) v državah EU. Republika Slovenije je bila namreč soočena tudi z dejstvom, da dvema od treh operaterjev z dovoljenji za uporabo frekvenc v pasu 900 MHz potečeta dovoljenji v aprilu in oktobru 2013, že v letu 2016 pa poteče tretje dovoljenje na pasu 900 MHz in vsa tri dovoljenja za uporabo frekvenc v pasu 1800 MHz. Ugotovljeno je bilo, da je, tudi po vzoru nekaterih drugih držav, smiselno obravnavati podelitev in bodočo uporabo frekvenčnih pasov v celoti, še posebej frekvenc pod 1 GHz. Iz tega razloga je bila sprejeta odločitev, da se podelitev frekvenc v pasu 800 MHz izvede v paketu (t.i. *big bang* podelitev) s podelitvijo frekvenc v pasu 900 in 1800 MHz, pri čemer je smotno k razpisu za podelitev omenjenih pasov vključiti tudi proste kapacitete v pasovih 2100, 2600 in morebitne višje pasove, v kolikor bi bil zanje ugotovljen interes. Na tak način bi na eni strani operaterjem omogočila bistveno boljše možnosti gradnje omrežij in uporabe tehnologij, na drugi strani pa končnim uporabnikom posledično zagotovila kakovostnejši dostop do storitev, skladno z zahtevami ciljev digitalne agende. Ob tem bo APEK v vmesnem času operaterjema, ki jima odločbe o dodelitvi frekvenc na 900 MHz potečeta v letu 2013, slednji za vmesno obdobje skladno z zakonodajo odplačno podaljšal in s tem zagotovil kontinuiteto storitev do razpisa.

Hkrati s podaljšanjem dodelitve frekvenc na 900 MHz namerava APEK, če bo ugotovil dovolj velik interes operaterjev, predvsem, ne pa izključno za namene nudenja LTE storitev, ki se v omejenem komercialnem in geografskem delu v Sloveniji že izvajajo - operaterjem za obdobje do t.i. *big bang* podelitve v ločenem razpisu omogočil kandidiranje za skupaj 40 MHz danes že prostih kapacitet v pasu 1800 MHz, s čimer bi bile storitve LTE v večjem obsegu uporabnikom na voljo kar čim prej. Ta razpis bi bil pripravljen predvidoma še v letu 2012, je pa vezan na sprejem ZEKom-1.

Tako so bile v času od začetka projekta do vključno aprila 2012 v okviru projekta izvedene preliminarne analize prerazporeditev frekvenčnih spektrov v državah EU ter pregled praks podelitev frekvenc v pasu 800 MHz ter primerjava s stanjem uporabe frekvenčnega spektra v Republiki Sloveniji. Pri tem je APEK ugotovil, da tako podelitev frekvenčnega pasu 800 MHz, kot izvedba prerazporeditve frekvenc glede na tuje prakse kaže, da gre za izjemno kompleksno nalogo, saj vključuje reševanje ključnih dilem glede zaščite primarnih storitev, obveznosti pokritosti, posebej na ruralnem delu, ki vsled topologije Republike Slovenije zahteva posebej premišljen pristop, obravnave belih lis, definiranja frekvenčnih kap in obveznosti, ki iz tega izhajajo, izpolnjevanje obveznosti amandmirane GSM direktive, ki po liberalizaciji zahteva kontinuirano zagotavljanje GSM storitev v frekvenčnem pasu 900 MHz, delitev pasivne in aktivne opreme med operaterji, delitev frekvenčnega spektra, morebitne obveznosti omogočanja dostopa do omrežnih elementov in nacionalnega gostovanja, pa vse do izračuna cene posameznih frekvenčnih pasov in posledično rezervirane cene v primeru dražbe, s katero Republika Slovenija doslej nima nobenih izkušenj, prakse v drugih državah pa so pokazale, da priprava in izvedba dražbe zahteva natančno definiranje vseh pogojev in v veliki meri determinira podelitev frekvenc ter bodoči razvoj omrežij in dostopnost storitev. Soočen z navedenimi ugotovitvami, pa tudi zapleti, ki so se pojavili pri nekaterih razpisih v Evropi, je APEK spoznal, da z obstoječo projektno skupino, tako številčno kot strokovno, ne bo zmožal sam obdelati področij in dilem pri pripravi strokovnih podlag za razpis.

Zato je v aprilu 2012 direktor APEK na podlagi dotedanjih ugotovitev projektne skupine odločil, da se slednja razširi. Tako so bili vanjo vključeni vsi razpoložljivi strokovni kadri, s katerimi APEK razpolaga, tudi na škodo nekaterih drugih nujnih in planiranih nalog. Projektna skupina se je iz 8 članov, zaposlenih na APEK, razširila na 20 članov, zaposlenih na APEK, s čimer so bili izčrpani vsi resursi APEK. Strokovnjaki delovne skupine so pri pregledu razpisnih dokumentacij in strokovnih podlag tujih regulatornih organov, ki so podelitve že izvedli, ugotovili tudi, da gre za izredno obsežne in kompleksne dokumente, ki podelitev obravnavajo celostno in podajajo odgovore na vsa zgoraj navedena vprašanja. Obenem je bilo ugotovljeno, da ima vsaka država določene specifike in enotnega vzorca za razpis, ki bi ga lahko v veliki meri zgolj prenesli in uporabili, ni bilo mogoče določiti. Za natančno definicijo ciljev si je bilo namreč nujno vzpostaviti celostno sliko in pogled na problematiko podelitve frekvenčnega spektra in šele nato je bilo mogoče na strani APEK v mesecu maju 2012 oblikovati ustrezno strukturo dokumenta s strokovnimi podlagami za razpis in časovni načrt priprave strokovnih podlag za pripravo razpisa in dražbe.

Zavedajoč se obsega projekta je APEK kompleksnost slednjega konec meseca maja 2012 predstavil Direktoratu za informacijsko družbo pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, v juniju pa tudi resornemu ministru. Predstavniki pristojnega ministrstva so bili seznanjeni s projektom in časovnim načrtom, ki je predvideval zaključek dokumenta s strokovnimi podlagami za razpis v začetku leta 2013, objavo razpisa pa v januarju 2014. Obenem je APEK predstavnikom ministrstva pojasnil tudi, da obseg in kompleksnost projekta presegata zmožnosti, ki jih APEK omogočajo njegovi razpoložljivi kadri, zato je k sodelovanju povabil ministrstvo, opozoril na pomen natančnejših strateških usmeritev ter napovedal širitev delovne skupine, vključitev ustreznih zunanjih strokovnih kadrov, ki so sposobni takšne podlage, nujne za kakovosten razpis, pripraviti in izvesti ter da priprava takšnih strokovnih podlag zahteva ustrezno daljši čas. Namreč; kljub angažiranju vseh strokovnih kadrov na strani nacionalnega regulatorja in pristojnega ministrstva se je pokazalo, da je neobhodno v te aktivnosti vključiti tudi strokovnjake domače in mednarodne akademske sfere ter operaterjev, saj bodo le na ta način zagotovljeni ustrezni strokovni viri, s katerimi sicer nacionalni regulator sam ne razpolaga, hkrati pa bo na ta način omogočena tudi čim hitrejša izvedba zahtevanih podlag za pričetek razpisov. Operaterje je APEK zaprosil za pomoč njihovih vrhunskih strokovnjakov pri analizi problematike in vzpostavitvi tehnoloških in poslovnih modelov, obenem je pa zagotovil operaterjem, da APEK v celoti odgovarja za končno vsebino strokovnih podlag, ki bodo posredovane v javno obravnavo. Ta korak pri širitvi ekipe se je izkazal kot izredno koristen.

Pri usposabljanju strokovnih ekip in pri urejanju dokumenta je APEK v omejenem obsegu angažiral tudi nekatere strokovnjake izven Slovenije, ki so pospešili pridobivanje novih znanj in olajšali pridobivanje širšega pregleda nad razpisi v EU.

APEK se še vedno drži plana, kot ga je predstavil v maju 2012

Časovno načrt tako predvideva naslednje korake do podelitve frekvenčnih pasov:

Januar 2013:	Zaključen dokument strokovne podlage za razpis, poslan v javno obravnavo
April 2013:	Zaključen dokument strokovne podlage za razpis z vključenimi pripombami po posvetovanju v javni obravnavi do 29.3.2013. Ta rok je možen, če ne bo nepredvidenih zapletov v javni obravnavi.
April 2013:	Začetek priprave razpisa do 31.10.2013, ko bi bila sprejeta Strategija Vlade RS
April 2013:	Vladi poslan v potrditev predlog minimalnih izklicnih cen in ostalih pogojev
Maj 2013:	Dogovor glede izvedbe dražbe in začetek posvetovanj v zvezi z nabavo/izdelavo/najemom programske opreme, pregled računalnikov, omrežja in prostorov, ki bodo uporabljeni za izvedbo dražbe
Maj 2013:	Izbor načina dražbe in izvajalca,
Junij 2013:	Začetek priprave pravil dražbe
Julij 2013:	Predlog vlade za minimalno izklicno ceno je pripravljen
Julij 2013:	1. javna obravnavo v zvezi s pravili dražbe
Avgust 2013:	Konec 1. javne obravnave v zvezi s pravili dražbe
September 2013:	Dokončana razpisna dokumentacija s strani APEKa, izdelani plani za izvedbi dražbe s strani APEKa v sodelovanju z zunanjim izvajalcem
Sept 2013:	Postavljena pravila dražbe ob upoštevanju predlogov iz javne obravnave

Oktober 2013:	Priprava vseh dokumentov za objavo razpisa Uradnem listu in objava
December 2013:	Sprejeta pravila dražbe – v primeru, če bi pravila vsebovala spremembe iz Strategije Vlade
December 2013:	Objava sprejetih pravil dražbe v Uradnem listu
Januar 2014:	Rok za prijavo na razpis
Januar 2014:	Odpiranje ponudb in ocenjevanje ter objava rezultatov razpisa v Uradnem listu
Februar 2014:	Objava začetka javne dražbe v Uradnem listu
Februar 2014:	Začetek javne dražbe
April 2014:	Konec javne dražbe
April 2014:	Objava rezultatov v Uradnem listu
Maj 2014:	Konec pritožbenega roka
Junij 2014:	Izdaja odločb o dodelitvi radijskih frekvenc

APEK je zato v začetku junija 2012 k sodelovanju povabil širšo strokovno javnost in še v istem mesecu v razširjeno projektno skupino vključil strokovnjake iz akademske in znanstvene sfere (Fakulteta za elektrotehniko, Laboratorij za telekomunikacije, Inštitut Jožef Štefan) ter strokovnjake vseh infrastrukturnih mobilnih operaterjev v osebni kapaciteti v Sloveniji ter pristojnega ministrstva. Projektna skupina se je tako razširila iz 20 članov na 38 članov in do sedaj že opravila pomemben del priprave dokumenta, ki predstavlja strokovno podlago za razpis ter opravila številna izobraževanja ter delavnice, ki so omogočile uspešno delo na projektu. Prav tako so bile za strokovnjake APEK že, oz. bodo še organizirane delavnice pri nekaterih nacionalnih regulatornih organih, ki so ustrezne razpise in dražbe že izvedli. Projektna skupina je v času od vključno junija 2012 do vključno oktobra 2012 analizirala okvire možnosti in potencialne rešitve glede najpomembnejših vprašanj, kot so: uporaba frekvenčnega spektra, spektralne kape, obveznosti glede pokrivanja, reševanja problematike belih lis, delitve in souporabe pasivne in aktivne infrastrukture, minimalnih izklicnih cen ter tipov in postopkov dražb, minimalnih prenosnih hitrosti na robovih celic baznih postaj in mnogih drugih vprašanj.

Kot sledi iz zgornje časovnice, je v aprilu 2013 predvidena objava zaključnega dokumenta s strokovnimi podlagami za razpis in pričetek priprave razpisne dokumentacije, ki bo končana v septembru 2013, v tem času pa bi bilo pripravljeno tudi vse potrebno za izvedbo dražbe, ki bi se lahko pričela predvidoma v mesecu februarju 2014. Po njenem zaključku, bi bile operaterjem izdane odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, tudi v pasu 800 MHz, predvidoma v mesecu juniju 2014. S tako podeljenimi frekvencami bi operaterji, do pričetka delovanja v letu 2014, gradili omrežja in preko njih tudi komercialno ponujali storitve.

Seveda pa bodo, kot vse doslej, ves čas operaterjem tudi v vmesnem obdobju omogočana testiranja novih tehnologij v frekvenčnih območjih, ki bodo predmet razpisa, vključno s pasom 800 MHz. Na ta način bodo lahko tudi operaterji to obdobje kar najbolj učinkovito izkoristili za preizkus in izbiro najustreznejše opreme, najboljše pogoje za nabavo slednje in nenazadnje tudi načrtovanje lastnih omrežij.

Ob tem je treba tudi opozoriti, da je APEK v sklopu projekta obstoječe mobilne operaterje že pozval glede njihovega interesa po frekvencah na posameznih frekvenčnih pasovi, med drugim tudi 800 MHz. Vsi operaterji so izrazili interes za uporabo vseh frekvenčnih pasov, tudi 800 MHz, razen od 3410 – 3800 MHz.

Povzetek:

Dejstvo je, da priprava podlag za razpise, izdelava in izvedba razpisov ter ustreznih dražb, ki naj rezultirajo v dolgoročno najbolj učinkoviti izrabi omejene naravne dobrine, terjajo ustrezen čas in usposobljene kadre ter zato ne smejo biti izvedeni v naglici, saj lahko nekvalitetna priprava predstavlja obilico težav v fazi razpisa in v naslednjih 15 ali 20 letih, za kolikor se frekvence podeljujejo. Prav premišljeno, gospodarno in učinkovito ravnanje z radiofrekvenčnim spektrom bo namreč v prihodnje bistveno vplivalo tudi na uspešno doseganje ciljev digitalne agende. Po vzoru najboljših praks in v izogib *ad hoc* rešitvam, ki bi se kasneje izkazale za dolgoročno problematične, je bila s torej strani nacionalnega regulatornega organa, ki po javnem pooblastilu upravlja s frekvenčnim spektrom Republike Slovenije, ustanovljena omenjena strokovna projektna skupina, ki jo poleg vseh razpoložljivih strokovnjakov nacionalnega regulatornega organa sestavljajo tudi strokovnjaki s strani

znanstvene in akademske sfere, mobilnih operaterjev ter drugi, tudi tuji strokovnjaki. Delo omenjene projektne skupine in predmetni projekt, obravnava nacionalni regulatorni organ kot svojo najbolj prioritarno nalogo. Prav zato je svoje omejene vire ustrezno dopolnil in v pripravo strokovnih podlag za razpise vključil zunanje strokovne kadre.

Ob zgoraj navedenem pa se Republika Slovenija srečuje tudi z določenimi omejitvami pri čezmejni koordinaciji frekvenc, zaradi katerih navedeni pas 800 MHz v celotni Sloveniji ne trenutno more biti v celoti na razpolago. Republika Madžarska je namreč v Tehničnem sporazumu med nacionalnimi upravami za upravljanje radiofrekvenčnega spektra Avstrije, Hrvaške, (Češke Republike), Madžarske, Slovaške republike in Slovenije o obmejni koordinaciji za prizemne sisteme, ki omogočajo elektronske komunikacijske storitve v pasu 790 – 862 MHz, Dunaj, 21. 10. 2011 (v nadaljevanju: Tehnični sporazum), napovedala uporabo prizemnega oddajanja v celotnem pasu 800 MHz vse do 31.12.2014 in si tako rezervirala pas za navedene storitve. Tudi to v določenem delu onemogoča Republik Sloveniji ustrezno rabo navedenega frekvenčnega spektra za storitve elektronskih komunikacij in ustrezno delovanje različnih storitev v obeh državah, ki na istem frekvenčnem pasu ne morejo sobivati. Pri tem je zelo pomembno dejstvo, da je Republika Slovenija geografsko zelo majhen prostor z zelo ravninsko mejo z Republiko Madžarsko, kar ima za posledico znaten vpliv prizemne radiodifuzije s strani Republike Madžarske globoko v ozemlje Republike Slovenije. Uporaba pasu 800 MHz bi bila v Republik Sloveniji, v obdobju, ko Republika Madžarska slednjega še koristi za prizemno radiodifuzno oddajanje, torej do 31.12.2014, tako motena, da je vprašljiva smotrnost njegove rabe v preostalih delih geografsko zelo majhne države.

Franc Dolenc
Direktor

Priloge: Tehnični sporazumu med nacionalnimi upravami za upravljanje radiofrekvenčnega spektra Avstrije, Hrvaške, (Češke Republike), Madžarske, Slovaške republike in Slovenije o obmejni koordinaciji za prizemne sisteme, ki omogočajo elektronske komunikacijske storitve v pasu 790 – 862 MHz, Dunaj, 21. 10. 2011

Vročiti: Po elektronski pošti
Priporočeno s povratnico